

Remissyttrande avseende betänkandet SOU 2018:83 Att förstå och bli förstådd – ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk (dnr U2018/04684/UF)

Statens servicecenter instämmer i huvudsak i utredningens bedömningar och förslag. Statens servicecenter ställer sig dock tveksamt till förslaget om att inrätta en statlig tolkportal. Vidare avstyrker Statens servicecenter förslaget om att inrätta en statlig tolkresurs.

Samordnad styrning och samverkan

I kapitel 8.8 lämnar utredningen förslag avseende styrning och samverkan inom tolktjänstområdet. Flera av förslagen berör Statens servicecenter.

Statens servicecenter föreslås bland annat få uppdraget att utveckla en statlig tolkportal för samordning och beställning av tolktjänster. Det framgår dock inte av betänkandet vad en statlig tolkportal ska innehålla utöver systemmässig utveckling och förvaltning, eller vilka principer som utvecklingen av en portal ska bygga på.

Enligt betänkandet förväntas portalen underlätta anslutning av såväl beställande myndigheter som framtida tolkar och förmedlingsorgan och på så sätt skapa samordningsvinster. I dag köper statliga myndigheter tolktjänster genom det statliga ramavtalet för tolkförmedlingstjänster. Det är fyra myndigheter (Polismyndigheten, Domstolarna, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen) som står för 680 miljoner kronor av totalt 725 miljoner kronor av statens kostnader för förmedling och genomförande av tolktjänster. Dessa myndigheter står således för 94 procent av kostnaderna för användning av tolktjänster i staten. Arbetsförmedlingen och Migrationsverket har upphandlat egna ramavtal för tolktjänster och ligger därmed troligen utanför samordningen i en statlig tolkportal, i vart fall på kort sikt.

Frågan är vad en statlig tolkportal ska samordna och om det är möjligt att uppnå önskade samordningsvinster, när det är få myndigheter som potentiellt kommer att nyttja tjänsten och det redan i dag finns en aktör som hanterar upphandling av ramavtal på området. Statens servicecenter är inte övertygat om att inrättandet av en statlig tolkportal kommer att leda till den nytta och de kostnadsbesparingar som utredningen ser framför sig.

En annan faktor som har betydelse för om det är ekonomiskt försvarbart för staten att satsa på en statlig tolkportal är vilket antaganden man gör om teknikutvecklingen. Utredningen har valt ett tidsperspektiv på medellång sikt, cirka fem år, för sina förslag. På lite längre sikt, cirka 15-20 år, bedömer utredningen att den tekniska utvecklingen och myndigheternas förändrade språkkapacitet avsevärt har förändrat förutsättningarna för tolktjänster inom offentlig sektor. Statens servicecenter bedömer att det finns starka skäl att anta att den tekniska utvecklingen av digitala språk- och tolkstöd samt AI och maskininlärning går snabbare än så. Det innebär att investeringen i en statlig tolkportal behöver hämtas igen på kortare sikt än 15-20 år, för att investeringen ska vara ekonomiskt försvarbar.

Statlig tolkresurs

Statens servicecenter avstyrker utredningens förslag om att inrätta en egen statlig tolkresurs med anställda eller avtalade tolkar.

Enligt utredningen kan en egen tolkresurs vara ett sätt att öka tillgången till tolkar och öka förutsättningarna för planering och samordning mellan myndigheter. Enligt Statens servicecenter visar inte betänkandet tillräckligt tydligt hur detta syfte ska uppnås med hänsyn till hur behovsflödena ser ut, risken för perioder av outnyttjade tolkresurser, ekonomiska konsekvenser, marknads- och konkurrensrättsliga konsekvenser m.m.

Synpunkter på kostnadseffektivitet och kostnadskonsekvenser

Remissinstanserna förväntas lämna synpunkter på hur kostnadseffektiviteten i tolktjänsterna påverkas.

Statens servicecenter saknar underlag för att göra en sådan bedömning.

Remissinstanserna förväntas även lämna synpunkter på vilka kostnader förslagen kommer att medföra.

Statens servicecenter saknar underlag för att göra en sådan bedömning, men konstaterar att utredningens förslag till finansiering i kapitel 13.5 avseende en statlig tolkportal har betydande osäkerhet innan det finns en närmare beskrivning av vad en statlig tolkportal ska innehålla samt att löpande kostnader för förvaltning saknas.

I detta ärende har generaldirektör Thomas Pålsson beslutat efter föredragning av utredare Gunilla Bruun.

Thomas Pålsson

Gunilla Bruun